

ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ POLITICAL FACTORS AFFECTING POLITICAL PARTICIPATION OF PEOPLE IN CHAIYAPHUM PROVINCE

พัฒนศิลป์ สำเร็จรัมย์

Patsin Samroengram

ตะติยาวัฒน์ สุวรรณศรี

Tatiyawat Suwansri

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Faculty of Public Administration, Nakhon Ratchasima College

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ

Chaiphum Provincial Election Commission Office

E-mail: patsin@nmc.ac.th, bbird@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 28 มกราคม 2569

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 10 กุมภาพันธ์ 2569

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 12 กุมภาพันธ์ 2569

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ 2) วิเคราะห์ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 400 คน และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพคือ ผู้นำท้องถิ่น จำนวน 32 คน เครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม และเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์สาระ ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสำนึกทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และด้านการชุมนุมทางการเมือง ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ปัจจัยด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และปัจจัยด้านความสำนึกทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

คำสำคัญ : ปัจจัยทางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

Abstract

The research purposes were 1) to study the political participation of people in Chaiyaphum Province; 2) to study the Political factors affecting political participation of people in Chaiyaphum Province; and 3) to propose guidelines for development and support political participation of people in Chaiyaphum Province. This was the mixed method research. The quantitative research The population was the people aged 18 years and over living in the area of the Chaiyaphum Province the sample group was the 400 people determined using Taro Yamane's formula, the quantitative research instrument was the questionnaire; and the qualitative research sample group was the 32 local leader of district in Chaiyaphum Province, the qualitative research instrument was the in-depth interview form. The quantitative data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, one-way Analysis of Variance, and multiple regression analysis. The qualitative data analysis used the content analysis method. The results of the research were found that

1. The political factors of the people in Chaiyaphum province, overall, are at a moderate level, with four aspects rated high and one aspect rated moderate. The average values, arranged from highest to lowest, are as follows: political awareness, political attitudes, perception of political information, government operations, and returns from political groups, respectively.

2. The political participation of the people in Chaiyaphum province, overall, is at a moderate level. The average scores in various aspects, ranked from highest to lowest, are as follows: the exercise of voting rights, participation in political activities, establishment and membership in political groups, roles according to constitutional provisions, and political gatherings, respectively.

3. The factors related to the returns from political groups, the operational factors of the government sector, and the factors concerning political awareness influence the political participation of the people in Chaiyaphum Province.

Keywords : Political factors affecting political, participation

บทนำ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผล ทั้งนี้เพราะอำนาจในการตัดสินใจไม่ควรเป็นของกลุ่มคนจำนวนน้อย แต่อำนาจควรได้รับการจัดสรรในระหว่างประชาชน เพื่อทุกคนได้มีโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อกิจกรรมส่วนรวม (วรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล. 2549 : 34-35) การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ และการ

บริหารจัดการในเรื่องที่มีผลกระทบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม สามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือ 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรง ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละคนด้วยตนเอง และใช้สิทธิเสรีภาพร่วมกับผู้อื่น กระทำการเพื่อการมีส่วนร่วม เช่น กิจกรรมของชุมชน กิจกรรมของกลุ่ม หรือองค์กรที่มีพลเมืองร่วมกันดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ในกรณีนี้พลเมืองอาจทำด้วยตนเองหรือทำร่วมกัน เพื่อใช้สิทธิพลต่อการดำเนินการกิจการงานของรัฐ หรือการใช้สิทธิของพลเมืองในการติดต่ออย่างเฉพาะเจาะจง เป็นการมีส่วนร่วมที่สามารถทำเป็นรายบุคคล เช่น การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว หรือขอรับบริการ การปกป้องคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพที่ตนและครอบครัว หรือการเป็นผู้ประท้วง (Protestors) และ การเป็นผู้สื่อข่าว (Communicators) ส่วนการมีส่วนร่วมโดยตรงร่วมกับผู้อื่น ได้แก่ การเรียกร้องและปกป้องคุ้มครองสิทธิเสรีภาพที่ตนเองและชุมชนพึงมีพึงได้ 2) การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยอ้อม เป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผ่านตัวแทน โดยการเลือกตั้งตัวแทนทั้งระดับชาติ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) และตัวแทนระดับท้องถิ่น นั่นคือการใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) ในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในทางการเมือง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign activity) เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง ในฐานะเจ้าของอำนาจอธิปไตย หากมีสิทธิเลือกตั้งจึงต้องไปทำหน้าที่เลือกตั้งทุกครั้งที่มีการเลือกตั้ง เพื่อเลือกตัวแทนที่ดี และมีคุณภาพเหมาะสมไปทำหน้าที่เพื่อส่วนรวม

กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นกลไกสำคัญที่เสริมให้ใช้อำนาจของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มากไปกว่าเพียงการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรทำหน้าที่เป็นตัวแทนในสภา การมีส่วนร่วมสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงและทำให้กำหนดชีวิตของตนเอง ชุมชนและสังคม และ เป็นพื้นที่ปฏิบัติการของหลักการประชาธิปไตยและวิพลเมืองประชาธิปไตย ที่มุ่งไปสู่ประโยชน์ส่วนรวมและสร้างคุณค่าต่อการเมืองการปกครองที่ทำให้สังคมเท่าเทียม มีคุณภาพชีวิตที่ดี ภาษีถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง รวมทั้งผลประโยชน์ที่จะได้รับสามารถนำไปยังพลเมืองและสังคมอีกหลายประการ พลเมืองทุกคนจึงพึงตระหนักว่าคุณภาพชีวิตจะดี ชุมชนจะดี การเมืองจะดี สังคมประเทศชาติจะเป็นไปใช้ทิศทางที่ต้องการ พลเมืองจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน และถือเป็นหน้าที่ที่ทุกคนต้องกระทำ โดยต้องมีส่วนร่วมอย่างยึดหลักการประชาธิปไตย มีความรู้และแสวงหาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องเข้าใจว่ากระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องใช้เวลา ใช้ความอดทนอดกลั้น ใช้ทรัพยากร แต่หากพลเมืองเป็นพลเมืองที่กระตือรือร้น ริเริ่มและเชื่อมั่นในพลังอำนาจว่าพลเมืองสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงได้ ก็จะสร้างพลังความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้ร่วมมือกันเพื่อสร้างประโยชน์ต่อส่วนรวม คำนึงถึงประโยชน์ร่วมกันอย่างถ้วนหน้า เท่าเทียม ไม่เหลื่อมล้ำ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็จะสร้างคุณค่าต่อสังคมและทุกคนในประเทศก็จะเกิดขึ้นได้

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นก็ตาม แต่ในสภาพความเป็นจริงยังมีปัญหาและอุปสรรคอีกมากมาย ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของสถาบันวิจัยพระปกเกล้า พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนของประเทศไทยในระยะ 60 ปี ที่ผ่านมา ได้แก่ 1) ประชาชนมีข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดและขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม 2) ทศนคติและความเชื่อของประชาชนที่ว่าผู้เป็นข้าราชการนั้นคือนายของประชาชน จึงไม่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง 3) ประชาชนไม่เข้าร่วมกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากการขาดความรู้และทักษะการนำกระบวนการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติ เนื่องจากในอดีตประชาชน

เป็นเพียงผู้รับฟังและเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ต้องรับฟังประชาชน (ถวิลวดี บุรีกุล, 2552 : 99) และจากผลการศึกษาของ อรทัย ก๊กผล (2552 : 12-13) ซึ่งพบว่าสภาพปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ความสามารถในการร่างข้อบัญญัติ การออกเสียงประชามติในระดับท้องถิ่นมีน้อยมาก แม้ว่าจะมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายของพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้เพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2546 ก็ตาม แต่ไม่มีที่แห่งที่ทำการลงประชามติในระดับท้องถิ่นของประเทศไทย

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1.1 ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านทัศนคติทางการเมือง 3) ด้านความสำนึกทางการเมือง 4) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ 5) ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง

1.1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) ด้านการชุมนุมทางการเมือง 4) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง 5) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

1.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 905,095 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ, 2567) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 125) ได้จำนวน 400 คน

1.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้นำท้องถิ่นจากทุกอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ (จำนวน 16 อำเภอ) อำเภอละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ จังหวัดชัยภูมิ

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาในการศึกษารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์สรุปผลการวิจัยอยู่ในระหว่างเดือน มกราคม 2568 ถึงเดือนเมษายน 2568

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) เป็น การวิจัยที่ใช้วิธีวิทยาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์แบบมีเค้าโครง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านทัศนคติทางการเมือง 3) ด้านความสำนึกทางการเมือง 4) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ 5) ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) ด้านการชุมนุมทางการเมือง 4) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง 5) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ โดยแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง 2) ด้านทัศนคติทางการเมือง 3) ด้านความสำนึกทางการเมือง 4) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ 5) ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ อย่างไร

ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมหรือข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง 2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง 3) ด้านการชุมนุมทางการเมือง 4) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง 5) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มีแนวทางอย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากทุกอำเภอในจังหวัดชัยภูมิ โดยคำนวณตามสัดส่วนร้อยละ จำนวน 400 คน

3.2 เชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งใช้วิธีสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง หลังจากนั้นผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของการตอบคำถาม กรณีที่มีการตอบคำถามไม่ครบถ้วนผู้วิจัยได้ขออนุญาตเข้าพบและขอความอนุเคราะห์ให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เชิงปริมาณ ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ

4.2 เชิงคุณภาพ ได้จากการจดบันทึกและบันทึกเสียงในการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วนำมาอภิปรายผลข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ
ในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดชัยภูมิ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง	3.63	0.91	มาก	3
2. ด้านทัศนคติทางการเมือง	3.70	0.43	มาก	2
3. ด้านความสำนึกทางการเมือง	3.73	0.82	มาก	1
4. ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ	3.62	0.56	มาก	4
5. ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง	2.78	0.24	ปานกลาง	5
รวม	3.49	0.26	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) โดยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสำนึกทางการเมือง ($\bar{X} = 3.73$) ด้านทัศนคติทางการเมือง ($\bar{X} = 3.70$) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.63$) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ ($\bar{X} = 3.62$) และด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ($\bar{X} = 2.78$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเป็นดังนี้

1) ด้านความสำนึกทางการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ คิดว่ามีวิธีการที่จะทำให้องค์กรท้องถิ่นในพื้นที่ริเริ่มโครงการใด ๆ ตามที่ต้องการได้ รองลงมา เชื่อในความสามารถของตนเองที่จะช่วยพัฒนาให้ท้องถิ่นได้ และการเมืองเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก สับสน แต่สามารถที่จะแก้ไขให้ดีขึ้นได้

2) ด้านทัศนคติทางการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของพลเมืองแม้ติดธุระสำคัญก็จำเป็นต้องสละเวลาไปใช้สิทธิ รองลงมา การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีที่สุดเพราะเป็นการปกครองของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน และนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนเท่านั้น

3) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางวิทยุหรือเครื่องกระจายเสียง รองลงมา ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางรายการโทรทัศน์ และได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านทางสื่อออนไลน์ต่าง ๆ

4) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ รัฐบาลมีนโยบายที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมือง รองลงมา การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางการเมือง และ ภาครัฐมีมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เป็นประจำ

5) ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง พบว่า ปัจจัยทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้

ได้รับตำแหน่งจากกลุ่มทางการเมืองระดับชุมชนหรือท้องถิ่น รองลงมา เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมืองหรือพรรคการเมืองระดับชุมชนหรือท้องถิ่น และเป็นสมาชิกพรรคการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในจังหวัดชัยภูมิ		ระดับความคิดเห็น			
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1.	ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง	3.68	0.65	มาก	1
2.	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	3.37	0.58	ปานกลาง	2
3.	ด้านการชุมนุมทางการเมือง	2.50	0.56	น้อย	5
4.	ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง	3.04	0.48	ปานกลาง	3
5.	ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ	2.72	0.62	ปานกลาง	4
รวม		3.06	0.36	ปานกลาง	

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.68$) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.37$) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ($\bar{X} = 3.04$) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ($\bar{X} = 2.72$) และด้านการชุมนุมทางการเมือง ($\bar{X} = 2.50$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเป็นดังนี้

1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกหรือนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมา ติดตามผลการเลือกตั้งในเขตพื้นที่ของตน และไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น รองลงมา ฟังการแถลงนโยบายระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น และร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เสนอตัวเข้ารับสมัครการเลือกตั้งระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน รองลงมา เข้าร่วมจัดตั้งกลุ่มการเมืองระดับท้องถิ่น และเสนอตัวเข้ารับสมัครการเลือกตั้งเป็นตัวแทนชุมชนในเรื่องหรือกิจกรรมต่าง ๆ

4) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ร่วมออกเสียงเพื่อสนับสนุนการปรับปรุง แก้ไขรัฐธรรมนูญ รองลงมา เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกประเภทที่มีการประกาศรับสมัคร และเข้าร่วมลงบัญชีรายชื่อเพื่อถอดถอนนักการเมืองในระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ

5) ด้านการชุมนุมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ เข้าร่วมชุมนุมประท้วงเมื่อเห็นว่าเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ รองลงมา ได้ทำการประท้วงด้วยการชุมนุม เดินขบวน รวมกลุ่มกดดันหรือแสดงปฏิกิริยาใด ๆ เพื่อให้รับทราบปัญหาหรือความต้องการของท้องถิ่น และเข้าร่วมชุมนุมต่อต้านหรือประท้วงการดำเนินการของรัฐที่ท่านไม่พอใจ และไม่ตรงความต้องการ

3. ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยทางการเมืองด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง (X_5) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ (X_4) และด้านความสำนึกทางการเมือง (X_3) ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ (Y) ได้ร้อยละ 21.30 โดยสามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการพยากรณ์ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ (Y) ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 2.371 + .356 (X_5) - 0.096 (X_4) + 0.140 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z} = 0.236 (X_5) - .147 (X_4) + .314 (X_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และ วราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร (2560) ที่ได้ศึกษาทัศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐพจน์ ขนดิโร (ร่อนน้อย), พระมหา (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนตื่นตัวทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ปัจจัยทางการเมืองเมื่อเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความสำนึกทางการเมือง ด้านทัศนคติทางการเมือง ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ตามลำดับ

2. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ทศพงษ์ ชยเมธี (กลินศรีสุข), พระมหา (2564) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และด้านการชุมนุมทางการเมือง ตามลำดับ

3. ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยทางการเมืองด้านที่ส่งผลมากที่สุดคือ ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และด้านความสำนึกทางการเมือง ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ (Y) ได้ร้อยละ 21.30 สอดคล้องกับการวิจัยของ ณิชกานต์ สอยโว (2558) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการเมือง และผลตอบแทนจากกลุ่มการเมือง

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ปัจจัยด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และปัจจัยด้านความสำนึกทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ หน่วยงานหรือผู้มีส่วนที่รับผิดชอบในการดำเนินงานควรตระหนักถึงปัจจัยที่จะส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ และด้านความสำนึกทางการเมือง

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1 ปัจจัยทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

1) ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ควรจัดกิจกรรมในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านทัศนคติทางการเมือง การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

3) ด้านความสำนึกทางการเมือง ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและปลูกฝังกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น

4) ด้านการดำเนินงานของภาครัฐ ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องให้มากยิ่งขึ้น

5) ด้านผลตอบแทนจากกลุ่มทางการเมือง ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มทางการเมือง

2.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดชัยภูมิ

1) ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงให้มากยิ่งขึ้น

2) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นผ่านทางช่องทางที่ติดต่อสื่อสารที่หลากหลาย

3) ด้านการชุมนุมทางการเมือง ควรส่งเสริมให้ประชาชนได้ร่วมสนับสนุนการชุมนุมทางการเมืองตามกรอบของกฎหมาย

4) ด้านการจัดตั้งและเป็นสมาชิกกลุ่มการเมือง ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

5) ด้านบทบาทตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในระดับท้องถิ่น

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรพิจารณาศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่คาดว่าจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นอกเหนือจากที่ได้ทำการวิจัยในครั้งนี้

3.2 ควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นรายกรณี เช่น การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคือการซื้อสิทธิขายเสียง

3.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมทำกิจกรรมสาธารณะ

บรรณานุกรม

- ณิกานต์ สอยโว. (2558). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสงเปลือย อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. ปริญญานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า:นนทบุรี.
- พระมหาทศพงษ์ ชยเมธี (กลั่นศรีสุข). (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. 8(3), 124-135.
- เทอดศักดิ์ ยอแสงรัตน์ และวราภรณ์ เทพสัมฤทธิ์พร. (2560). ทศนคติการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต. 13(2), 37-57.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล. (2549). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดชัยภูมิ. (2567). ข้อมูลทะเบียนราษฎร. ถ่ายเอกสาร. ในอำเภอละแม จังหวัดชุมพร. ปริญญานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-
- พระมหาณัฐพงษ์ ขนดีโร (รองน้อย). (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- อรรถ กักพล. (2552). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.
- Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: New York: Harper & Row.